

ΚΑΠΡΑΙΝΑ ΣΚΡΙΠΟΥ ΜΟΝΗ ΑΓ. ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ ΔΟΜΒΡΑΙΝΑ ΘΕΣΠΙΕΣ

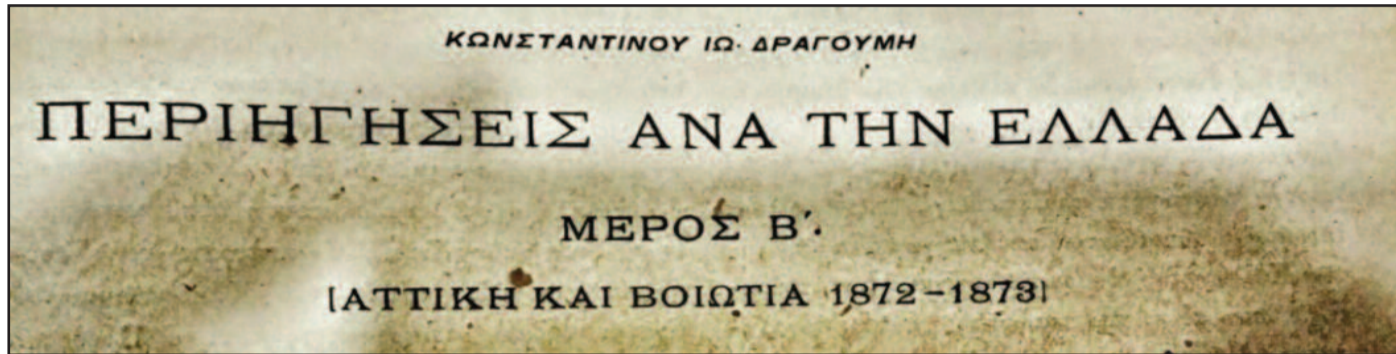
Συνεχίζοντας την περιήγηση του Κ. Ι. Δραγούμη, στα χωριά της Βοιωτίας, το 1872-1873, λόγω και της δυσκολίας πρόσβασης φιλιότοπων της περιοχής, σε πηγές και αρχεία, πού απόκεινται σε Βιβλιοθήκες, θα αναρτήσω, τα πιο ενδιαφέροντα σημεία, των Περιηγητικών του Αναμνήσεων. (τηρείται η γραφή του κειμένου)

Η Κάπραϊνα (Χαιρώνεια). ...Εκ Δαυλίας καταβαίνων προς την κοιλάδα της Λεβαδείας, πορεύομαι εις το χωρίον Κάπραϊνα, κείμενον εγγύς της κωμοπόλεως Λεβαδείας. Η Κάπραϊνα, κείται επί της αρχαίας Χαιρώνειας. Τότε η Χαιρώνεια, δέν είχαν ερευνηθεί αρχαιολογικώς, έβλεπεν τις το θέατρον αυτής και τον ερριμένον χαμαί εκ λίθου λέοντα. Ωδηγήθην, προς επίσκεψιν των αρχαιολογικών αυτών χώρων, υπό του Στάθη Πλακίδα, αγαθού κατοίκου της Καπραίνης, όστις ετύχχανε και φύλαξ των αρχαιοτήτων της Χαιρώνειας, και διευθυντής του ι-διόκτητου χανιού, εις ο εφιλοξενει πάσαν αρχήν, ήτις ήθελεν τυχόν διαβή εκ Καπραίνης (Σημ.1).

Στη Σκρίπου (Σημ.2). Από Καπραίνης, μετέβην εις χωρίον Σκρίπου, του Δήμου Ορχομενίων και κατέλυσα, εις την εν τω χωρίω τούτο, κειμένην ομώνυμον Μονήν, ής προϊστάτο τότε ο ιερομόναχος, Δανιήλ Χριστοδούλου, αγαθός μεν ως άνθρωπος, αλλά οινόφυλις και επι τοσοούτον, ώστε καθίστατο κατάγελως και εξέθετε, την υπόληψιν της ιεράς Μονής, ής προϊστάτο και κατέριπτε, το γόητρον του κλήρου. Από πρωίας μέχρι νυκτός, εκυλίετο εν τοις καπνίοις, η, εν τώ κελίω αυτού, εμεθύσκετο αφειδώς τω Βάκχω θύων. Του λόγου τούτου κυρίως ένεκα, αναχώρησα εκ της Μονής καί αφού, πρότερον επισκέφθην, τα ερείπια του Ναού των Χαρίτων, κείμενα εις τας όχθας του Μέλανος ποταμού, εντός του δήμου Ορχομενίων ευρισκόμενα, ώδευσα προς την Ιεράν Μονήν Ιερουσαλήμ, ήτις κείται, εις τους νοτιανατολικούς πρόποδας του όρους Παρνασσός, εν μέσω δάσους εξ ελατών..

Εντεύθεν ο Παρνασσός μεγαλοπρεπής ανυψούται, εμφανίζων σπήλαια και βράχους απότομους επί των οποίων διαπώνται νεμόμενοι αίγαγροι, δορκάδες, σύαγροι. Εντεύθεν εκ της Μονής Ιερουσαλήμ, εις των μετ' εμού χωροφυλάκων, εφόνευσε αίγαγρον εξ αποστάσεως περίπου τριακοσίων μέτρων. Ωσαύτως χωροφύλαξ, εξ Ευρυτανίας καταγόμενος, συχνότατα εθήρευε άγρια ζώα και επιτύγχανε πάντοτε ως εκ της ευστοχίας, ην κεκινται οχεδόν πάντες οι εξ Ευρυτανίας καταγόμενοι. Εν τη Μονή της Ιερουσαλήμ, εγκαταβίους μοναχοί και ιερομόναχοι και δόκιμοι δώδεκα, πάντες καταγόμενοι εξ Αραχώβης. Η θέσις εν η οικοδομείται η Μονή ταύτη είναι τερπνότητη και οι εγκαταβιούντες μοναχοί άνδρες ενάρετοι και αληθινοί χριστιανοί. Ουχι ανάξιος μνείας θεωρώ τω να σημειώσω ότι ο Παρνασσός τρέφει αγέλας λύκων και ότι τα θηρία ταύτα ειναι ασύλληπτα κατά την κοινήν δόξαν διότι υπήρξαν ποτέ σωτήρια τοις ανθρώποις, οίτινες δι αυτών διέφυγον τον Δευκαλιώνος χειμώνα ότε κατεστράφη η Παρνασσίων πόλις και απεσώθησαν. Περιεργος ή διάσωσις παρά λαώ της παρά αρχαίους υπάρχουσας γνώμης ότι οι Παρνασσοί εσώθησαν δια των λύκων. Ιδού πώς διηγείται ο Πausanias ταύτα εις τα Φωκικά, εν σελίδι 279 VI2, "...ταύτην μεν ούν κατακλυσθήναι την πόλιν την Παρνασσίαν υπό των όμβρων των κατά τον Δευκαλιώνα

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης, Ιστορικός Σύμβουλος Δήμου Λοκρών - E-mail: pgdimakis@gmail.com

συμβάντων των δε ανθρώπων όσοι διαφυγείν τον χειμώνα ηδυνήθησαν λύκων ωρυγαίς απεσώθησαν εις του Παρνασσού τα άκρα υπό ηγεμόσι, τοις πορείας τοις θηρίοις πόλιν δε ην έκτισαν εκάλεσαν επί τούτω Λυκωρείαν " Την σήμερα ο λαός ονομάζει το Όρος Λιάκουραν. Αναχωρών της Μονής Ιερουσαλήμ απεκόμίζον τας άριστας των εντυπώσεων από τε της θέσεως, εν ή εύρηται αύτη οικοδομημένη ως καί από της αρχαιότητος καί έν ομόνοια εγκαταβιώσεως, των τοις μονής πατέρων. Καλόγηρος, εσατογόηρος, εθερμαίνεται παρά την εστίαν του κελλίου του και παρεκάλει να τω παράσχω συγγνώμην, διότι εξ αδυναμίας, δεν ηδύνατο να εγερθεί και να σπριχθεί εις τους πόδας. Με πρώτα δε εις τι αποδοτέα η αδυναμία ταύτη των σκελών, διότι αυτός ούτε κατάχρησιν οϊανδήποτε εποιήσατο, πώποτε ούτε επύρεσεν ίνα αποδοθεί η αδυναμία αυτή εις πυρετός. Και εγώ μεν εσιώπων, μή θέλων, νά ειπώ τώ πάσχοντι τον λόγον της αδυναμίας, αλλά ο καλόγηρος στένων και ασχάλλων, επέμενε να τον συμβουλεύσω, περί της υγείας του. Ότε δε εγώ ηναγκασμένος να απαντήσω, προέτρεπον αυτώ να καταφύγει εις την ιατρικήν επέμβασην, ο πατήρ εκείνος ο σεβάσμιος μετ' αποπροφής ήκουε την συμβουλήν ταύτην και κατηράτο, των ιατρών, ούς εθεώρει αγύριτας, διαβεβαιών συνάμα ό-

τι ιαματικά λουτρά, εις α θα μεταβεί, θα τω επαναφέρουσι τας δυνάμεις. Έμενον κατάπληκτος επί τη τόσον πανηγυρικώς εκδηλωθείσης του ιερομονάχου φιλοζωίας. Κατά τας πρώτας ημέρας του μηνός Φεβρουαρίου του έτους 1879 είχαν εκπεράνει τας ανακρίσεις και επιλεξάμενος την δι' ίππων επιστροφήν εις Αθήνας, τόσον διότι τα οχήματα δεν ευρίσκοντο ευχερώς, όσον και διότι θα ηδυνάμην επιβαίνων ίππου να επισκεφθώ χωρία και να παρατηρή-

σω τόπους αξίους μνείας είτε ιστορικώς είτε αρχαιολογικώς, είτε τέλος πάντως υπό έποψιν φύσεως, εμισθωσάμην ίππον και δραπτόμενος των ωραίων ημερών του πρώτου δεκαημέρου του μηνός Φεβρουαρίου διασχίζοντας του Ελικώνος τας κλιτάς τας ορώσας προς τον Κορινθιακόν κόλπον, αφικνούμεθα μετά πορείαν τετράωρον εις την μονήν των Ταξιαρχών ήτις κείται εντός περικαλλούς και τερπνότητης κοιλάδος αποληγούσης εις τας ακτάς του Κορινθιακού κόλπου. Απέναντι της Μονής ταύτης απλούται δάσος εξ εσπεριδοειδών αποτελούμενον. Της Μονής ταύτης ουδέν άλλον είδον εμής τα πρόογεια κελία και την έν γένει ρυπαρότητα. Κατά παράδοξον δε και δυσεξηγητον σύμπτωσιν εις μόνον των καλογήρων ευρίσκετο έν τη μονή ενώ πολλαί χωρικά των περικώρων κρατούσαι υπό μάλλης ενδύματα διάφορα εξήρχοντο των κελίων. Ουδέν άλλο έχω να προσθέσω εμής ότι η κατάσταση αυτή της Ιεράς Μονής θλίψιν μοι ενεποίησε και παραχρήμα ιππεύσας ωχώμην απιών, πορεύομενος προς την Δομβραϊναν την πρωτεύουσαν του δήμου Θρίσσης, όπου ευρισκον αναμενόντά με προφρόνως ίνα με φιλοξενήσιν τον ηγούμενον της Μονής Μακαριωτίσσης, απεχούσης μίαν ώραν περίπου από του χωρίου Δομβραϊνα. Ο ηγούμενος ούτος, ηλικίας μέσης, καλοκάγαθος και ευλαβέστατος ιερομόναχος, μ' εφιλοξένησεν εν τω εν Δομβραϊνή Μετοχίω της ης προϊστάτο Μονής. Ο πρεσβύτες ούτος είναι τύπος των τέκνων του Θεού, τόσον ενάρετος και φιλεύσπλαχνος ώστε παρ' αυτών και εκ των ιδίων ίνα συντηρή πέντητας και αξίους αρωγής χριστιανούς. Εις τα περίχωρα της Δομβραϊνής φύονται καλλιεργούμενοι οι άριστοι των ερεβίνθων της Ελλάδος, οίτινες κυριώτατον προσόν κέκηνται την απαλότητα και ότι εισίν εψανοί (καλόβραστοι). «Το Ηρακλέους δε ιερόν, ο ην ενταύθα, ως και το άγαλμα αυτού εκ λίθου, ως λέγει ο Πausanias δεν γνωρίζω αν τι εκ τούτων διασώζεται, διότι δεν έχον καιρόν να ερευνήσω ούτε δ' αν δείκνυται που η Θίσβη, ήτις είναι εγχώριος νύμφη αφ' ης και η πόλις το όνομα έσχηκεν». Δια του δήμου Θεσπιών και προσεγγίζοντες εις τινά των του Δήμου χωρίων Ερμηόκαστρον, Κασκαβέλι, Παλαιοπαναγιά, Μαυρομάτι, Κασόνει, Βάγια, οδεύομεν προς τον Δήμον Πλαταιών. Η γη των Θεσπιέων ως και το πάλι ναρκίσσους έτι φύει. Εν τη παρά τας Θεσπίας κειμένη κώμη, ήτις εκαλείτο το πάλι Δονακών, ενταύθα είναι του Ναρκίσσου η πηγή και εις το ύδωρ αυτής, λέγει ο μύθος,είδεν ο Νάρκισσος σκιάν την εαυτού και υπό του προς αυτήν έρωτος ετελεύτησεν εν τη πηγή. Πού την σήμερα κείται ο Δονακών άγνωστον, αλλά εκεί που παρά τας Θεσπίας δείκνυται πηγή και πιθανόν αύτη να ήτο η πηγή του ατυχούς Ναρκίσσου. Άπαντα τα μνησθέντα χωρία του Δήμου Θεσπιών κείνται παρά τας υπωρείας του Ελικώνος και η φύσις ενταύθα ήμερος, αιγών δε αγέλαι νέμωνται την χώραν ταύτην πολλαί, εσθιούσαι τους θάμνους του ανδράχνου (αγριοκουμαριά και ο καρπός της) όστις είναι ήδιστος. Οι Θεσπιείς εκ των θεών μάλιστα τον Έρωτα ετίμων απ' αρχαίων χρόνων και λέγεται ότι είχαν άγαλμα του θεού τούτου αρχαιότατον.

Σημείωση 1: Πιστοποιείται και εκ της περιγραφής του Δραγούμη, ότι ήδη η Χαιρώνεια διέθετε αρχαιοφύλακα, και υποτυπώδη υποδομή, κατάλυμα (Χάνι) για τους επισκέπτες.

Σημείωση 2: Δραγούμης, δικαστικός αυστέρων αρχών, ουδέν ενδιαφέρον δεικνύει για τα αρχαιολογικά κατάλοιπα του Ορχομενού, αλλά περιορίζεται στην καταγγελία του μοναχικού μοναχού της περιώνυμου Μονής Σκρίπου, με οινόφυλο και καταγέλαστον και την επισκεψίν των ερειπίων του Ναού των Χαρίτων, χωρίς άλλα σχόλια.

Σημείωση 3: Σημαντική η αναφορά του στην πανίδα του Παρνασσού, που φαίνεται αδιατάρακτη και ακμαία, με αιγαγρούς, δορκαδια και λύκους, γύρω από την Μονή της Ιερουσαλήμ Δαυλείας, όπου πάλι αναλίσκεται σε κριτική της φιλοζωίας, ενός αγράμματου μοναχού γέροντος. Στα επόμενα δύο μοναστήρια Ταξιαρχών Ελικώνος, όπου σχολιάζει χωρικές εξερχόμενες των κελίων κρατώντας υπό μάλλης ενδύματα. Αντίθετα στην Δομβραϊνα, στην Μονή Μακαριωτίσσης, αναλύεται σε εναγώνους προς του Ηγούμενου, ενοριακού και φιλεύσπλαχνου. Χρήσιμη αναφορά του για τα ρεβύθια Δομβραϊνής, που χαρακτηρίζονται απόδες και καλοβράκους. Στις Θεσπιές παρατήρησε τους ναρκίσσους να στρέφουν αγέλες αιγών, δεν παραλείπει δε την σεμνή λατρεία των αρχαίων Θεσπιέων, στον θεό Έρωτα.

